EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.11.2011
COM(2011) 808 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

"Apvārsnis 2020" - pētniecības un inovācijas pamatprogramma

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2011) 1427 galīgā redakcija}
{SEC(2011) 1428 galīgā redakcija}

1. MAINĪJIES KONTEKSTS

Kopš Septītās pamatprogrammas (*FP7*) aizsākšanas, radikāli ir mainījies ekonomiskais konteksts. 2008. gada izraisītā finanšu krīze noveda pie stimulēšanas pasākumu pieņemšanas, lai dotu impulsu ekonomikas atveseļošanai. Lēnām atgūstoties no lejupslīdes, Eiropa patlaban ir saskārusies ar publiskā parāda krīzi un bažām par jaunu recesiju. Publiskajām iestādēm visā Eiropā ir apņēmīgi jārīkojas jaunajā situācijā. Galvenā problēma ir nostabilizēt finanšu un ekonomikas sistēmu īstermiņā, vienlaikus veicot arī pasākumus, lai radītu jaunas iespējas ekonomikas turpmākai attīstībai.

Fiskālā konsolidācija un strukturālā reforma ir nepieciešama, bet ar tām nepietiek, lai nodrošinātu Eiropas konkurētspēju pasaules mērogā. Viedi ieguldījumi, jo īpaši pētniecībā un inovācijās, ir būtiski, lai saglabātu augstus dzīves standartus, vienlaikus risinot neatliekamas, visai sabiedrībai aktuālas problēmas, piemēram, klimata pārmaiņas, iedzīvotāju novecošanās un virzība uz resursefektīvāku sabiedrību.

Pētniecība un inovācijas palīdz radīt darba vietas, vairot labklājību, celt dzīves kvalitāti un nodrošināt vispārēju sabiedrisku labumu. Tās ļauj veikt izcilus zinātniskus un tehnoloģiskus atklājumus, kas vajadzīgi, lai risinātu neatliekamas problēmas, ar kurām saskaras sabiedrība. Ieguldījumi šajā jomā sniedz arī uzņēmējdarbības iespējas, jo tiek radīti inovatīvi ražojumi un pakalpojumi. Lai gan Savienībai pasaules mērogā ir vadošā pozīcija daudzās tehnoloģijās, aizvien pieaugošu konkurenci tai rada gan parastie konkurenti, gan jaunās tirgus ekonomikas valstis, tāpēc tai ir jāuzlabo inovatīvisms.

Minēto iemeslu dēļ pētniecība un inovācijas ir stūrakmens stratēģijā "Eiropa 2020"[1] — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Pamatmērķis ir līdz 2020. gadam palielināt pētniecības un izstrādes izdevumus līdz 3 % no IKP. Pamatiniciatīva "Inovācijas savienība"[2] nodrošina visaptverošu pasākumu kopumu, lai uzlabotu pētījumu un inovācijas rādītājus. Šādā politikas kontekstā Komisijas priekšlikumi par Savienības budžetu pēc 2013. gada[3] atspoguļo tās apņemšanos ieguldīt Eiropas nākotnē, nodrošinot, ka ikviens iztērēts euro sniedz maksimālu labumu Eiropas iedzīvotājiem.

2. "APVĀRSNIS 2020": SOLIS NĀKOTNĒ

Savienības jaunā finansējuma programma pētniecībai un inovācijai — "Apvārsnis 2020" — atspoguļo apņemšanos turpmākajos gados nodrošināt, idejas, izaugsmi un darbavietas. "Apvārsnis 2020" būs svarīgs instruments, lai īstenotu pamatiniciatīvu "Inovācijas savienība", pildot tajā paustās apņemšanās un reaģējot uz 2011. gada 4. februāra Eiropadomes secinājumiem un uz Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija Rezolūciju par Inovācijas savienību[4].

Apvārsnis 2020 apvieno visu esošo Savienības pētniecības un inovāciju finansējumu, tostarp pētniecības pamatprogrammu, ar inovācijām saistītos Konkurētspējas un inovāciju

---

1 COM (2010) 2020.
2 COM (2010) 546.
3 COM (2011) 500.
4 P7 TA (2011) 0236.

pamatprogrammas pasākumus un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (*EIT*)[5]. Šo pieeju ieinteresētās puses ir plaši atzinušas par virzību uz priekšu[6], un savā 2011. gada 27. septembra rezolūcijā[7] to ir atbalstījis arī Eiropas Parlaments, Eiropas Ekonomikas un sociālā komiteja[8] un Eiropas Pētniecības telpas jautājumu komiteja[9].

Ierosinājumi programmai "Apvārsnis 2020" ir šādi:

- ierosinājums programmai "Apvārsnis 2020"[10], kurā noteikti vispārīgie mērķi, pamatojums un Savienības pievienotā vērtība, finansējums un noteikumi par kontroli, monitoringu un novērtēšanu;

- ierosinājums par vienotu konkrētu programmu "Apvārsnis 2020"[11] īstenošanai, kurā noteikta īstenošanas kārtība un saturs plašu pasākumu izteiksmē;

- ierosinājums par vienotu noteikumu par dalību un rezultātu izplatīšanu[12] kopumu, kurā noteikti finansēšanas un izdevumu atlīdzināšanas veidi, dalības nosacījumi, izraudzīšanas un piešķiršanas kritēriji un noteikumi par rezultātu īpašumtiesībām, izmantošanu un izplatīšanu; un

- atsevišķs ierosinājums "Apvārsnis 2020" daļai, kas atbilst *Euratom* līgumam[13].

Minētajiem ierosinājumiem ir pievienoti nepieciešamie *ex-ante* ietekmes novērtējumi[14]. Papildus šim ierosinājumu kopumam ir arī atsevišķs ierosinājums par *EIT* regulas pārskatīšanu.

Galvenie jaunumi

Programmā "Apvārsnis 2020" ir virkne jaunu iezīmju, kas padara to piemērotu izaugsmes veicināšanai un sabiedrības problēmu risināšanai. Tās ir, piemēram, šādas:

- ievērojama vienkāršošana, izmantojot vienkāršāku programmas arhitektūru, vienotu noteikumu kopumu, mazāk birokrātijas, vienkārši lietojamu izmaksu atlīdzināšanas modeli, vienotu piekļuves punktu dalībniekiem, mazāk dokumentu, sagatavojot

---

5 "Apvārsnis 2020" neatņemama sastāvdaļa ir pasākumi kodolenerģētikas jomā, tomēr uz tiem attiecas atsevišķs priekšlikums saskaņā ar *Euratom* līgumu. *ITER* finansējums neietilps ES budžetā, un uz to attieksies papildu programma.

6 http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/consultation-conference/summary_analysis.pdf

7 P7 TA(2011)0401.

8 CESE 1163/2011.

9 *ERAC* 1210/11.

10 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par programmu "Apvārsnis 2020 — Pētniecības un inovācijas pamatprogramma" (2014.–2020. gads), COM (2011) 809.

11 Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko izveido Īpašo programmu programmas "Apvārsnis 2020 — Pētniecības un inovācijas pamatprogramma" (2014.–2020. gads) — īstenošanai, COM (2011) 811.

12 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru nosaka noteikumus attiecībā uz dalību un pētniecības rezultātu izplatīšanu programmā "Apvārsnis 2020 — Pētniecības un inovācijas pamatprogramma" (2014.–2020. gads), COM (2011) 810.

13 Priekšlikums Padomes regulai par Eiropas Atomenerģijas kopienas pētniecības un mācību programmu (2014.–2018. gads), kas papildina programmu "Apvārsnis 2020 — Pētniecības un inovācijas pamatprogramma", COM (2011) 812.

14 SEC (2011) 1427 un SEC (2011) 1428.

ierosinājumus, mazāk pārbaužu un revīziju ar vispārīgo mērķi samazināt vidējo laiku līdz piešķīruma piešķiršanai par 100 dienām;

- iekļaujoša pieeja, kas atvērta jauniem dalībniekiem, tostarp tiem, kam ir nestandarta idejas, nodrošinot, ka var piedalīties un piedalās izcili pētnieki un inovatori gan no Eiropas, gan citām valstīm;

- pētniecības un inovācijas integrēšana, nodrošinot vienotu un saskaņotu finansējumu, sākot ar ideju un beidzot ar laišanu tirgū;

- labāks atbalsts inovācijām un tirgum tuviem pasākumiem, tādējādi tieši stimulējot ekonomiku;

- spēcīga orientācija uz to, lai radītu uzņēmējdarbības iespējas, tādējādi reaģējot uz plašas sabiedrības Eiropā un citās valstīs bažām, t.i., "sabiedrības problēmjautājumiem";

- plašākas iespējas jauniem dalībniekiem un jauniem, daudzsološiem zinātniekiem nākt klajā ar savam idejām un saņemt finansējumu.

3. RESURSU ORIENTĒŠANA UZ GALVENAJĀM PRIORITĀTĒM

"Apvārsnis 2020" koncentrēs resursus uz trim atšķirīgām, tomēr savstarpēji papildinošām prioritātēm, kurām ir nenoliedzama Savienības pievienotā vērtība. Minētās prioritātes atbilst stratēģijas "Eiropa 2020" un pamatiniciatīvas "Inovāciju savienība" prioritātēm.

(1) **Zinātniskā izcilība.** Tā paaugstinās Eiropas zinātniskās bāzes izcilības līmeni un nodrošinās stabilu pasaules līmeņa pētījumu plūsmu, lai nodrošinātu Eiropas ilgtermiņa konkurētspēju. Tā atbalstīs labākās idejas, attīstīs talantu Eiropā, ļaus pētniekiem piekļūt prioritārai pētniecības infrastruktūrai un padarīs Eiropu pievilcīgu pasaules labākajiem pētniekiem.

Tā:

- sniegs atbalstu talantīgākajiem un radošākajiem cilvēkiem, ļaujot viņiem un viņu komandām veikt augstākās kvalitātes progresīvus pētījumus, pamatojoties uz *Eiropas Pētniecības padomes* panākumiem;

- finansēs kopīgus pētījumus, lai uzsāktu pētījumus un inovāciju jaunās un daudzsološās jomās, izmantojot atbalstu *Nākotnes un jaunajām tehnoloģijām* (NJT);

- nodrošinās pētniekiem izcilas mācību un karjeras iespējas, izmantojot *Marijas Skladovskas-Kirī programmu*[15] (*Marijas Kirī programma*);

[15] Izmantojot šādu nosaukumu, Komisija godina izcilo, Nobela prēmiju ieguvušo zinātnieci un ievērojamo ieguldījumu, ko viņa devusi zinātnes attīstībai Eiropā.

- nodrošinās, kas Eiropai ir pasaules līmeņa *pētniecības infrastrukrtūras* (tostarp e-infrastruktūras), kas pieejamas visiem pētniekiem Eiropā un arī citās valstīs.

(2) **Vadošā pozīcija rūpniecībā**. Tās mērķis būs padarīt Eiropu pievilcīgāku ieguldījumiem pētniecībā un inovācijā (tostarp ekoinovācijā), šajā nolūkā veicinot pasākumus, kuros darbības plānus nosaka uzņēmumi. Tā nodrošinās lielus ieguldījumus svarīgās rūpnieciskās tehnoloģijās, palielinās Eiropas uzņēmumu izaugsmes potenciālu, nodrošinot tiem atbilstoša līmeņa finansējumu, un palīdzēs inovatīviem MVU pāraugt pasaules vadošajos uzņēmumos.

Tā:

- stiprinās *pamattehnoloģiju un rūpniecisko tehnoloģiju līderpozīcijas* ar īpašu atbalstu IKT, nanotehnoloģijām, uzlabotiem materiāliem, biotehnoloģijai, modernizētai ražošanai un apstrādei un kosmosa izpētei, vienlaikus nodrošinot atbalstu arī vairāknozaru pasākumiem, lai lietderīgi izmantotu vairāku svarīgāko pamattehnoloģiju apvienošanas ieguvumus;

- veicinās *piekļuvi riska finansējumam*;

- nodrošinās Savienības mēroga atbalstu *inovācijām MVU*.

(3) **Sabiedrības problēmjautājumi**. Tā atspoguļo stratēģijas "Eiropa 2020" politikas prioritātes un pievēršas jautājumiem, kas svarīgi gan Eiropas, gan citu valstu iedzīvotājiem. Uz problēmjautājumiem balstīta pieeja apvienos dažādu jomu, tehnoloģiju un disciplīnu, tostarp sociālo zinātņu un humanitāro zinātņu, resursus un zināšanas. Tā aptvers pasākumus no pētniecības līdz tirgum ar jaunu orientāciju uz ar inovācijām saistītiem pasākumiem, piemēram, eksperimentāliem projektiem, demonstrējumiem, izmēģinājuma laboratorijām un atbalstu publiskajam iepirkumam un laišanai tirgū. Tas ietvers saikņu izveidošanu ar Eiropas Inovāciju partnerību pasākumiem.

Finansējums tiks koncentrēts šādu problēmjautājumu risināšanai:

- *veselība, demogrāfiskās izmaiņas un labklājība*;

- *pārtikas nodrošinājums, ilgtspējīga lauksaimniecība, jūras zinātniskā un tehniskā pētniecība un bioekonomika;*

- *droša, tīra un efektīva enerģija;*

- *vieds, videi nekaitīgs un integrēts transports;*

- *klimata politika, resursefektivitāte un izejvielas;*

- *iekļaujoša, inovatīva un droša sabiedrība*.

Programmas "Apvārsnis 2020" visaptverošs mērķis būs ilgtspējīga attīstība. Īpaši klimata politikai un resursefektivitātei paredzētais finansējums tiks papildināts, izmantojot pārējos īpašos "Apvārsnis 2020" mērķus. Rezultātā vismaz 60 % no "Apvārsnis 2020" budžeta būs saistīti ar ilgtspējīgu attīstību, un lielākā daļa no šiem izdevumiem veicinās savstarpēji

papildinošu klimata un vides mērķu sasniegšanu. Sagaidāms, ka aptuveni 35 % no "Apvārsnis 2020" budžeta būs ar klimata jautājumiem saistīti izdevumi.

EIT būs svarīga loma, jo tas apvienos izcilu pētniecību, izglītību un inovācijas, tādējādi integrējot zināšanu trīsstūri. Savu darbību *EIT* realizēs galvenokārt caur zināšanu un inovāciju kopienām (ZIK). Turklāt tas nodrošinās pieredzes izplatīšanu ārpus ZIK, šajā nolūkā izmantojot zināšanu mērķtiecīgu izplatīšanu un zināšanu apmaiņas pasākumus.

Kopīgā pētniecības centra pasākumi būs "Apvārsnis 2020" neatņemama sastāvdaļa, nodrošinot stingru, uz pierādījumiem balstītu atbalstu Kopienas politikas virzieniem. Tas pamatosies uz klientu vajadzībām, ko papildinās uz nākotni vērstas darbības.

Kodolenerģijas pētniecība un inovācijas, kas atbalstāmas saskaņā ar *Euratom* līgumu, ļaus Savienībai visu dalībvalstu interesēs izstrādāt vismodernākās tehnoloģijas kodoldrošībai, kodoldrošumam, aizsardzībai pret radioaktīvo starojumu un kodolmateriālu neizplatīšanai.

Veids, kādā programmas "Apvārsnis 2020" budžets ir sadalīts pa tās stratēģiskajiem mērķiem, atspoguļo arī, kā tas ir ticis pielāgots, lai darbotos jaunajā kontekstā. Budžeta sadalījums programmā "Apvārsnis 2020":

- ir pilnībā saskaņots ar stratēģiju "Eiropa 2020", šajā nolūkā īstenojot pamatiniciatīvu "Inovāciju sabiedrība", nosakot par prioritāti digitalizācijas programmu, atvērtību visiem, enerģētiku, resursefektivitāti, rūpnieciskās tehnoloģijas, klimata politiku un ieguldījumu Savienības ārpolitikas virzienos;

- par prioritāti ir noteikti izdevumi ar tūlītēju ietekmi uz izaugsmi un darbavietām, izmantojot ieguldījumus riska finansēšanā, MVU un liela mēroga eksperimentālus un demonstrējumu projektus pamattehnoloģijām;

- turpina ieguldīt Eiropas nākotnē, ievērojami stiprinot Eiropas Pētniecības padomi, stiprinot nākotnes un jaunās tehnoloģijas (*FET*), uzlabojot mācību, mobilitātes un karjeras iespējas jauniem talantiem un piešķirot svarīgu lomu *EIT*;

- piesaista citus publiskā un privātā finansējuma avotus, lai pastiprinātu tā ietekmi uz virzību 3 % mērķa sasniegšanai.

"Apvārsnis 2020" būs septiņu gadu programma, un programmas gaitā plašākais ekonomikas un politikas konteksts var ievērojami mainīties. Tāpēc, lai nodrošinātu, ka joprojām saglabājas "Apvārsnis 2020" relevance, ja un kad vajadzīgs, jākoriģē prioritātes un resursi. Tāpēc saistībā ar iepriekšminēto priekšlikumā ir iekļautas elastīguma klauzulas.

"Apvārsnis 2020" īstenošanai tiks izmantota arī stratēģiska pieeja pētniecības un inovāciju plānošanai, izmantojot kopīgus pasākumus un pārvaldības veidus, kas cieši saskaņoti ar politikas attīstību, bet tomēr sniedzas pāri tradicionālo nozaru politikas robežām. Tas pamatosies uz pamatotiem pierādījumiem, analīzi un perspektivēšanu, un virzība uz priekšu tiks novērtēta, izmantojot konsekventu indikatoru virkni.

Attiecībā uz tādu pētniecības pasākumu finansēšanu, kas saistīti ar cilvēka embriju cilmes šūnām, "Apvārsnis 2020" tiesību aktu kopums pilnībā atbilst pieejai, ko Eiropas Parlaments

un Padome ir atbalstījusi, pieņemot Septītās pamatprogrammas tiesību aktus, kā izklāstīts Komisijas 2006. gada paziņojumā[16].

4. PIEKĻUVES VIENKĀRŠOŠANA UN PĀRVALDĪBAS OPTIMIZĒŠANA

Programmai "Apvārsnis 2020" jāpiesaista visizcilākie pētnieki un inovatīvākie uzņēmumi. Tam nepieciešama noteikumu un procedūru turpmāka vienkāršošana dalībniekiem. Septītās pamatprogrammas starpnovērtējuma ziņojumā secināts, ka nepieciešami ievērojami pasākumi turpmākas vienkāršošanas virzienā, izmantojot pieeju, kas pamatojas uz atbilstošu līdzsvaru starp risku uzņemšanos un uzticēšanos dalībniekiem[17].

"Apvārsnis 2020" pamatosies uz impulsu, kas radīts ar paziņojumu par vienkāršošanu[18] un Komisijas lēmumu par trim pasākumiem Septītās pamatprogrammas īstenošanas vienkāršošanai[19], šajā nolūkā ieviešot svarīgas, jaunas iezīmes, ko savā 2010. gada 11. novembra rezolūcijā[20] aicinājis darīt arī Eiropas Parlaments.

Vienkāršošanai programmā "Apvārsnis 2020" būs trīs vispārīgi mērķi: samazināt dalībniekiem administratīvos izdevumus; paātrināt visus priekšlikuma iesniegšanas un piešķīruma pārvaldības procesus un samazināt finanšu kļūdu īpatsvaru.

Vienkāršošana tiks panākta vairākās dimensijās.

- Strukturāla vienkāršošana tiek nodrošināta, izmantojot:
  - vienkāršāku programmas arhitektūru, kas vērsta uz trīs stratēģisko mērķu sasniegšanu, tādējādi ļaujot dalībniekiem vieglāk saprast, kur ir finansējuma iespējas;
  - vienotu dalības noteikumu kopumu attiecībā uz, piemēram, atlases kritērijiem, novērtējumu vai intelektuālā īpašuma tiesībām, kas attiecas uz visiem "Apvārsnis 2020" komponentiem, ar izņēmumiem tikai tad, ja to attaisno īpašas vajadzības.
- Vienkāršākos finansējuma noteikumos, kurā ņemtas vērā ieinteresēto personu vēlmes attiecībā uz faktisko izmaksu atlīdzināšanu, tiks ietverta:
  - vienkāršāka tiešo izmaksu atlīdzināšana, plašāk pieņemot saņēmēja parasto grāmatvedības praksi;
  - iespēja izmantot personāla izmaksu vienību (personāla vidējās izmaksas), tostarp MVU īpašniekiem, kas nesaņem algu;

---

16 OV L412, 2006. gada 30. decembris.

17 http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

18 COM (2010) 0187.

19 C (2011) 174, 2011. gada 24. janvāris.

20 P7 TA (2011) 0401.

– laika reģistrēšanas vienkāršošana, norādot nepārprotamu un vienkāršu minimālo nosacījumu kopumu; jo īpaši, laika reģistrēšanas pienākumu atcelšana personālam, kas strādā tikai pie "Apvārsnis 2020" projekta;

– netiešās izmaksas, ko nosaka ar vienotu fiksētu likmi, ko tiešajām izmaksām piemēro kā vispārīgu noteikumu — tādējādi likvidējot ievērojamu finanšu kļūdu un sarežģītuma avotu;

– viena kopīga izdevumu atlīdzināšanas likme visiem dalībniekiem un pasākumiem vienā un tajā pašā projektā;

– vienreizējas summas, balvas, uz rezultātiem balstīts finansējums īpašās jomās, kur tas izrādījies piemēroti.

- Ar pārskatītu kontroles stratēģiju tiks panākts jauns līdzsvars starp uzticību un kontroli un risku uzņemšanos un izvairīšanos no riskiem, šajā nolūkā:

  – garantiju fondā ietverot visus "Apvārsnis 2020" pasākumus un nosakot, ka *ex-ante* finanšu kapacitātes pārbaudes vajadzīgas tikai koordinatoriem;

  – samazinot apliecinājumu par finanšu pārskatiem skaitu, pieprasot tikai vienu šādu sertifikātu no katra saņēmēja projekta beigās;

  – samazinot revīziju slogu dalībniekiem, šajā nolūkā izmantojot *ex-ante* kontroles stratēģiju un galvenokārt uz risku balstītu kontroli un krāpšanas atklāšanu, vienotas revīzijas koncepciju un ierobežojuma perioda *ex-post* revīzijām samazināšanu no pieciem uz četriem gadiem;

  – šai pārskatītajai pieejai vajadzētu nozīmēt, ka maksimāli 7 % no "Apvārsnis 2020" finansējuma saņēmējiem tiek veiktas revīzijas visa plānošanas perioda laikā.

Paralēli iepriekš minētajam Komisija turpinās vienkāršot, saskaņot un paātrināt procedūras un procesus, kas saistīti ar programmas un projekta īstenošanu. Tas ietvers atjauninātu pieeju komiteju procedūrai, īpašu uzmanību pievēršot programmu komiteju iesaistīšanai diskusijās par stratēģisko plānošanu un tam, lai nodrošinātu saiknes ar valstu finansētiem pasākumiem. Turklāt Komisija izmantos kvalitātes, efektivitātes un konsekvences uzlabošanas īstenošanas jomā gūtos panākumus, šajā nolūkā izmantojot vienotu lietotājdraudzīgu IT platformu, kas nodrošinās dalībniekiem "vienas pieturas risinājumu" (e-Apvārsnis 2020), un papildu pasākumus, lai Savienības pētījumu un inovāciju finansējumam izmantotu ārpakalpojumus. Šajā sakarā esošo izpildaģentūru izmantošana tiks optimizēta, tostarp, iespējams, pārdalot uzdevumus, lai sasniegtu lielāku specializāciju.

Izmantojot visus minētos elementus, Komisija uzskata, ka salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju, programmai "Apvārsnis 2020" vidējo laiku līdz piešķīrumam ir iespējams samazināt par 100 dienām.

Tiks turpinātas arī partnerības pieejas, pamatojoties uz Līguma 185. un 187. pantu. Ārpakalpojumu izmantošanas pasākumu svarīga daļa būs arī finanšu instrumentu plašāka izmantošana, šajā nolūkā lietojot pašlaik veidojamās parāda un kapitāla platformas. *EIT*, rūpīgi plānojot darbības, savu darbu cieši saskaņos ar "Apvārsnis 2020" prioritātēm. Palielinot

ZIK skaitu un uzsākot pasākumus, kas saistīti ar zināšanu izplatīšanu un koplietošanu, tas spēs pārvaldīt lielāku budžetu nekā patlaban.

5. PLAŠA UN NEDALĪTA PIEEJA INOVĀCIJĀM

Pamatiniciatīva "Inovāciju savienība" uzsver nepieciešamību Eiropai izstrādāt atsevišķu pieeju inovācijām, kas pamatojas uz tās vērtību unikālo kopumu. Programmā "Apvārsnis 2020" ir ietverta plaša pieeja inovācijām, t.i., aptverot ne tikai jaunu produktu ieviešanu tirgū, bet arī procesus, sistēmas un citas pieejas, tostarp atzīstot Eiropas potenciālu dizaina, jaunrades, pakalpojumu jomā un inovāciju sociālajā jomā svarīgumu. Finansējums šiem pasākumiem tiks kombinēts ar atbalstu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai.

Spēcīgāks atbalsts tiks sniegts inovāciju ieviešanai tirgū, tostarp publiskajā sektorā. Tas ietvers vairāk koncepciju pamatojumu, izmēģinājuma un demonstrējumu projektu. Tas nozīmēs pētniecības arhitektūras potenciāla labāku izmantošanu, kā arī tehnisko standartu noteikšanu, pirmskomerciālu iepirkumu un aizdevumu un kapitāla finansējuma nostiprināšanu. Jaunu pieeju izmantošana, piemēram, veicināšanas balvas, ko piešķir par konkrētu mērķu sasniegšanu, mudinās iesaistīties plašākām inovatoru aprindām. Eiropas Inovāciju partnerībām tiks dots uzdevums pārvarēt tehniskos, juridiskos un operatīvos šķēršļus, kas kavē inovācijas Eiropā, tādējādi izveidojot ciešas saiknes starp piedāvājuma un pieprasījuma puses pasākumiem.

Būtiskas inovācijas bieži vien rada neparedzēti atklājumi vai esošu vai jaunu tehnoloģiju jauns pielietojums. "Apvārsnis 2020" ļaus Eiropas gaišākajiem un radošākajiem prātiem paplašināt zinību robežas, šajā nolūkā nostiprinot pasākumus, kas pamatojas uz principu "no apakšas uz augšu", piemēram, EPP un *FET*, Marijas Kirī programmu un īpašo MVU instrumentu. Turklāt katrai sabiedrības problēmai tēmas apraksts uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus vairāk nekā iepriekš ļaus pieteikumu iesniedzējiem ierosināt plaša spektra inovatīvus risinājumus pēc saviem ieskatiem.

"Apvārsnis 2020" veicinās ideju un perspektīvu apmaiņu, ieviešot viengabalainu pieeju visās tās sastāvdaļās. Būs spēkā vieni un tie paši noteikumi, ļaujot dalībniekiem viegli pāriet starp dažādām daļām. Tiks ieviestas savienojošas darbības, lai projektus un rezultātus no vienas daļas sasaistītu ar saistītiem projektiem citās daļās.

Kopīgi pasākumi starp dažādām "Apvārsnis 2020" daļām būs jo īpaši vajadzīgi, lai nodrošinātu viengabalainu saistību starp pamattehnoloģijām un rūpnieciskajām tehnoloģijām un to izmantošanu sabiedrības problēmu risināšanai. Ir noteikti īpaši nosacījumi, lai šo pieeju izmantotu un lai stimulētu vairāknozaru darbības, tostarp spēju efektīvā veidā kombinēt budžetus.

Pamatojoties uz Augsta līmeņa grupas par galvenajām pamattehnoloģijām (*KET*)[21] ieteikumiem, "līderpozīcijas pamattehnoloģijās un rūpnieciskajās tehnoloģijās" ļaus pievērsties *KET* kā svarīgai "Apvārsnis 2020" prioritātei, uzsverot to nozīmīgumu izaugsmes un darbavietu radīšanas jomā. Tas ietver īpaši paredzētu budžetu 6663 miljonu euro apmērā fotonikas, mikro- un nanoelektronikas, nanotehnoloģiju, uzlabotu materiālu, biotehnoloģijas un modernizētas ražošanas un pārstrādes *KET*. Kā daļa no šīs integrētās pieejas attiecībā uz

[21] http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

KET tiks sniegts īpašs atbalsts pasākumiem, lai izmantotu ieguvumus no vairāku *KET* kopīgas izmantošanas, šajā nolūkā jo īpaši nodrošinot atbalstu lielāka mēroga izmēģinājuma un demonstrējumu projektiem.

6. MVU DALĪBAS STIPRINĀŠANA

Pamatiniciatīvā "Inovāciju savienība" ir iekļauta apņemšanās nodrošināt MVU plašu dalību programmā "Apvārsnis 2020". MVU piemīt ievērojams inovāciju potenciāls, kā arī spējas ieviest tirgū revolucionārus tehniskus atklājumus un inovācijas pakalpojumu jomā. Pieejas attiecībā uz MVU nostiprināšana, tostarp mikrouzņēmumu dalības uzlabošana, ir svarīga, lai "Apvārsnis 2020" spētu palīdzēt šodienas ātri augošajiem uzņēmumiem kļūt par nākotnes starptautiskajiem uzņēmumiem.

Programmā "Apvārsnis 2020" paredzēta integrēta pieeja MVU. Izmantojot šo pieeju, sagaidāms, ka aptuveni 15 % no kopējā apvienotā budžeta visām sabiedrības problēmām un pamattehnoloģijām un rūpnieciskajām tehnoloģijām saņems MVU. MVU dalību veicinās virkne jauninājumu programmā "Apvārsnis 2020".

Vienkāršošana būs jo īpaši izdevīga MVU, jo tiem bieži vien trūkst resursu, lai pārvarētu lielo administratīvo slogu. Tas ietvers vienota kontakpunkta izveidošanu MVU, kuri vēlas piedalīties programmā "Apvārsnis 2020". Turklāt lielāks uzsvars uz inovācijas pasākumiem veicinās MVU dalību, jo šie pasākumi tieši attiecas uz tiem.

Šie horizontālie pasākumi tiks papildināti ar īpašām uz MVU vērstām darbībām, iepriekš vairākās programmās izkliedētu atbalstu konsolidējot optimizētā instrumentu kopumā.

Pirmkārt, visām sabiedrības problēmām, kā arī pamattehnoloģijām un rūpnieciskajam tehnoloģijām konsekventi tiks izmantots jauns MVU instruments, kas pamatojas uz *SBIR*[22] modeli, kura principi ir aprakstīti "Inovācijas MVU". Šis instruments ļaus MVU nākt klajā ar savām inovatīvākajām idejām, lai risinātu Savienības līmeņa problēmas. Minētais instruments atbildīs visu to MVU vajadzībām, kuri nodrošina inovatīvus risinājumus konkrētām problēmām neatkarīgi no tā, vai tās ir augsto tehnoloģiju un ar pētniecību saistītas inovācijas vai sociālas un ar pakalpojumiem saistītas inovācijas, šajā nolūkā izmantojot šādas iezīmes:

– *finansējumam drīkstēs pieteikties tikai MVU.* Tie var ņemt līdzi citus partnerus, bet viens no galvenajiem šī instrumenta jauninājumiem ir tas, ka tas pieļauj projektus ar viena dalībnieka dalību;

– *Atbalsts tiks sniegts dažādos posmos*. Priekšizpētes posms ļaus novērtēt projekta potenciālu. Galvenais piešķīrums ļaus MVU īstenot projektu, saglabāt intelektuālā īpašuma tiesības un pēc vajadzības izmantot ārpakalpojumus. Turpmāks atbalsts tiks sniegts netieši, izmantojot pakalpojumus, piemēram, palīdzība riska kapitāla novērtēšanā, inovāciju atbalsts vai publiskais iepirkums.

Otrkārt, "Inovācijas MVU" ir iekļauts īpašs pasākums MVU, kuri aktīvi veic pētījumus. Tas atbalstīs *Eurostars*[23] shēmas nākamo posmu, ko īstenos partnerībā ar dalībvalstīm[24]. To

---

22 Mazo uzņēmumu inovācijas pētniecība, http://www.sbir.gov

23 http://www.eurostars-eureka.eu/

papildinās pasākumi, lai vairotu MVU inovācijas spējas, piemēram, tīklošana vai starpniecība, un lai ļautu MVU popularizēt tehnoloģiju, veicinot sakarus ar pētniekiem un inovatoriem visā Eiropā.

Treškārt, "piekļuve riska finansējumam" būs ar spēcīgu ievirzi uz MVU, kā to aicinājusi Eiropadome. Attiecībā uz parāda mehānismu galvenās uzmanības pievēršana MVU tiks stiprināta, sadarbojoties ar finanšu starpniekiem valstu un reģionālajos līmeņos. Kapitāla mehānisms būs vērsts uz ieguldījumiem agrīnā posmā, bet ar iespēju veikt paplašināšanās un izaugsmes posma ieguldījumus saistībā ar kapitāla mehānismu saskaņā ar Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programmu.

Kapitāla mehānisms un parāda mehānisma ar MVU saistītais komponents tiks īstenots kā daļa no diviem ES finanšu instrumentiem, kas nodrošina kapitāla un parāda atbalstu MVU pētniecībai, izstrādei un izaugsmei saistībā ar kapitāla un parāda mehānismiem Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programmā.

7. STARPTAUTISKA SADARBĪBA

Starptautiska sadarbība ar trešām valstīm ir nepieciešama, lai efektīvi risinātu daudzus specifiskus jautājumus, kas noteikti programmā "Apvārsnis 2020". Tas jo īpaši attiecas uz visām programmā "Apvārsnis 2020" iekļautajām sabiedrības problēmām, kas risināmas pasaules mērogā. Starptautiska sadarbība ir būtiska arī progresīvu pētījumu un pamatpētījumu veikšanai, lai gūtu labumu no jaunām zinātnes un tehnoloģijas radītām iespējām. Lai uzlabotu šādu pasaules mēroga sadarbību, ļoti svarīgi ir veicināt pētnieku un inovatoru starptautisku mobilitāti. Tikpat svarīgi starptautiska līmeņa pasākumi ir arī tāpēc, lai uzlabotu Eiropas rūpniecības konkurētspēju, šajā nolūkā veicinot jaunu tehnoloģiju ieviešanu un tirdzniecību, piemēram, izstrādājot pasaules standartus un vadlīnijas un veicinot Eiropas risinājumu pieņemšanu un ieviešanu ārpus Eiropas.

Programmas "Apvārsnis 2020" starptautiskās sadarbības mērķis būs stiprināt Savienības izcilību un pievilcību pētniecības jomā, lai kopīgi risinātu pasaules mēroga problēmas un atbalstītu Savienības ārpolitikas virzienus. Attiecībā uz starptautisko sadarbību galvenā uzmanība programmā "Horizonts 2020" tiks pievērsta sadarbībai ar trīs lieliem valstu grupējumiem:

1) rūpnieciski attīstītās valstis un jaunās ekonomikas valstis;

2) paplašināšanās valstis un kaimiņvalstis; un

3) jaunattīstības valstis.

Attiecīgos gadījumos "Apvārsnis 2020" veicinās sadarbību reģionālā vai daudzpusējā līmenī. Starptautiska sadarbība pētniecības un inovācijas jomā ir Savienības globālo apņemšanos svarīgs aspekts, un tai ir svarīga nozīme Savienības partnerībā ar jaunattīstības valstīm, kuras pasaules mēroga problēmas bieži vien ietekmē neproporcionāli spēcīgi. Šāda sadarbība veicinās visiem atvērtu izaugsmi un virzību uz tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu un

---

[24] http://www.eurekanetwork.org/

citu mērķu sasniegšanu, par kuriem vienošanās panākta starptautiskas ilgtspējīgas attīstības satvarā.

Programmā "Apvārsnis 2020" turpināsies vispārējās atvērtības principa lietošana, vienlaikus mudinot izmantot savstarpēju piekļuvi trešo valstu programmām. Turklāt tiks īstenota virkne konkrēti vērstu darbību, izmantojot stratēģisku pieeju starptautiskajai sadarbībai, kas pamatojas uz kopīgām interesēm un savstarpēju labumu, un veicinot sadarbību un sinerģiju ar dalībvalstu pasākumiem. Īpaši šajā nolūkā paredzēti atbalsta pasākumi, lai veicinātu stratēģisko pieeju un prioritāšu noteikšanas procesu, ir iekļauti jomā "visiem atvērta, inovatīva un drošas sabiedrība".

8. IZCILĪBAS IZPLATĪŠANA UN DALĪBAS PAPLAŠINĀŠANA

"Apvārsnis 2020" turpinās piešķirt finansējumu, pamatojoties uz konkurētspējīgiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus un izmantojot neatkarīgu un uz sniegumu novērtējumu balstītu profesionālvērtējumu, izvēloties tikai labākos projektus neatkarīgi no ģeogrāfiskā sadalījuma.

Tomēr šāda pieeja jāpapildina ar pasākumiem, lai nodrošinātu, ka "Apvārsnis 2020" ir atvērts plašam dalībnieku lokam, tostarp jauniem dalībniekiem, un ka izcilība saglabājas visur, kur tā ir. Tāpēc talants ir jākopj un jāatbalsta, lai tas pāraugtu izcilībā, ļaujot visas Eiropas pētniekiem un inovatoriem gūt labumu no "Apvārsnis 2020" instrumentiem, tīkliem un finansējuma. Tas ietvers ciešu saikņu izveidošanu ar pasākumiem augstākās izglītības jomā, jo īpaši "Erasmus visiem" programmām un zināšanu apvienībām.

Savienības finansējums ir palīdzējis veidot un izplatīt izcilību visā Eiropā gan izmantojot Septīto pamatprogrammu, gan Kohēzijas politikas fondus. Septītās pamatprogrammas programmas "Iespējas" pasākumi "Zināšanu reģioni" un "Pētniecības potenciāls" ir uzņemti ar lielu interesi, tomēr pierādījumi liecina, ka efektīvāk būtu, ja līdzīgas darbības tiktu īstenotas Kohēzijas politikā[25].

Tāpēc Komisija ierosina precīzāku darba dalījumu starp "Apvārsnis 2020" un struktūrfondiem, vienlaikus stiprinot savstarpējo saistību. Atbalsts reģioniem, lai tie palielinātu pētniecības un inovācijas spējas, tiks sniegts, izmantojot Kohēzijas politiku ar viedas specializācijas koncepciju un ietvers pasākumus, lai ļautu visas Eiropas pētniekiem un inovatoriem sasniegt izcilību.

"Apvārsnis 2020" papildpasākumu mērķis būs paplašināt dalību visā programmā. Tas ietvers labākas koordinācijas nodrošināšanu, sadarbību un informācijas apmaiņu starp abām Savienības finansējuma programmām. Atbalsts tiks sniegts arī jomā "Visiem atvērta, inovatīva un droša sabiedrība" attiecībā uz politikas mācību un konsultācijām nolūkā reformēt pētniecības un inovācijas politiku. Tas ietvers arī tīklu veidošanas un sapārošanas shēmas, kas uzlabo saiknes starp pētniekiem un inovatoriem visās dalībvalstīs un reģionos. Šādā veidā virzība uz izcilību, kas ir "Apvārsnis 2020" raksturīga iezīme, apvienojumā ar spēju palielināšanas elementiem struktūrfondos jaunattīstības reģionos ļaus rasties un attīstīties izcilības punktiem. Tās attiecīgos reģionus darīs pievilcīgākus starptautiskā mērogā un

[25] Ekspertu grupa par sinerģijām starp Septīto pamatprogrammu, *CIP* un Kohēzijas politikas fondiem, ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/seg-final_en.pdf

darbosies kā mezglpunkti to turpmākajā ekonomikas attīstībā. Šajā sakarā būtu jāņem vērā arī īpašie apstākļi attālākajos reģionos.

9. EIROPAS PĒTNIECĪBAS TELPAS PABEIGŠANA

Eiropas Pētniecības telpas (EPT) veidošana ir nekavējoties jāpabeidz, lai nepieļautu dārgas pārklāšanās un pasākumu nevajadzīgu dublēšanos. Tas ietver zināšanu, pētniecības un inovācijas faktiska vienotā tirgus izveidi, ļaujot pētniekiem, pētniecības iestādēm un uzņēmumiem izplatīt zināšanas, konkurēt un sadarboties pāri robežām. Atlikušās nepilnības tiks risinātas, izmantojot EPT sistēmu, ar ko Komisija iepazīstinās 2012. gadā.

"Apvārsnis 2020" nostiprinās atbalstu, kas tiek sniegts, lai veicinātu pētnieku karjeras un mobilitāti (tostarp izmantojot Marijas Kirī vārdā nosaukto programmu) un nodrošinātu liela mēroga pētniecības infrastruktūru savienošanu tīklā un atvēršanu, kā arī lai sasniegtu "tiešsaistes" EPT ("Pētniecības infrastruktūras"). Lai uzlabotu pētniecības karjeras pievilcīgumu, "Apvārsnis 2020" atbilstošu uzmanību pievērsīs Eiropas Hartai par pētniekiem un Rīcības kodeksam par pētnieku pieņemšanu darbā, kā arī tiks izmantotas citas attiecīgas atsauces sistēmas, kas definētas EPT kontekstā, vienlaikus ievērojot to brīvprātīgumu. Tiks veikti turpmāki pasākumi brīvas piekļuves virzienā, lai nodrošinātu, ka pētniecības rezultāti ir pieejami tiem, kam tie nepieciešami. Tas ietvers arī darbības, lai likvidētu šķēršļus, kas neļauj sievietēm veidot sekmīgas zinātniskās karjeras. Komisija ir apņēmusies panākt, ka 40 % no tās konsultatīvajās struktūrās strādājošajiem darbiniekiem ir sievietes, un tā nodrošinās, lai atšķirības starp dzimumiem būtu atspoguļotas uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus saturā, kā arī, ja vajadzīgs, novērtēšanas procesā. Plašāka sieviešu dalība uzlabos pētniecības un inovācijas kvalitāti, vienlaikus palīdzot risināt augsti kvalificētu un pieredzējušu zinātnieku trūkumu, kuri nepieciešami, lai uzlabotu Eiropas konkurētspēju un ekonomisko izaugsmi.

Joma "visiem atvērta, inovatīva un droša sabiedrība" atbalstīs politikas koordināciju visā Eiropā, nodrošinot spēcīgu pierādījumu bāzi, lai palīdzētu dalībvalstīm īstenot piemērotas politikas virzienu kombinācijas. Jauna iezīme ir darba programmas, kas saturēs informāciju par to, kā tiek nodrošināta koordinācija ar valstu pētniecību un inovāciju finansējumu, un tas kļūs par apspriežu elementu programmas komitejās.

"Apvārsnis 2020" atbalstīs pieejas, kas vērstas uz citu finansējuma avotu apkopošanu un maksimāli efektīvu izmantošanu, šajā nolūkā izmantojot vienkāršotu *ERA-NET* shēmu, nodrošinot atbalstu, sākot ar valstu programmu koordināciju un beidzot ar kopēju uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus līdzfinansēšanu. Precīzi noteikti kritēriji kopīgajām programmām saskaņā ar 185. pantu un kopuzņēmumiem saskaņā ar 187. pantu ļaus iegūt spēcīgāku iniciatīvu kopumu virzībai uz priekšu, ņemot vēra pieredzi un novērtējumus saskaņā ar Septīto pamatprogrammu, kā arī finanšu regulu pārskatīšanas.

Kopīgas plānošanas ierosmes (KPI) ir bijušas svarīgs pasākums resursu apvienošanā, lai radītu kritisko masu saistībā ar dalībvalstīm kopīgu problēmu risināšanu. "Apvārsnis 2020" palīdzēs KPI izstrādāt to stratēģiskās pētījumu programmas. Ja KPI risinātā problēma atbilst "Apvārsnis 2020" prioritātēm, papildus atbalsta sniegšanai var izmantot *ERA-NET* vai līdzfinansējumu. Jaunās 185. panta iniciatīvas tiks apsvērtas tikai tad, ja ir nepārprotama apņemšanās no dalībvalstu puses un kad KPI ir demonstrējusi ievērojamas sadarbības spējas un mērogu un jomu, kas nepieciešams pilnīgai valstu programmu integrēšanai.

Pamatojoties uz publiskajā un privātajā partnerībā gūto pieredzi Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna satvarā, būs lielākas iespējas izveidot šādas partnerības, neizmantojot jaunas likumdošanas procedūras. Tas ļaus šādas iniciatīvas īstenot optimizētā veidā, vienlaikus nodrošinot lielāku skaidrību par lomām un pienākumiem.

10. MŪSU KOPĒJO MĒRĶU IZPILDE

Eiropas nodokļu maksātājiem ir tiesības zināt, kā tiek ieguldīta viņu nauda. Tā kā pētniecība un inovācija ir būtiski svarīga cilvēku nākotnei, ir svarīgi vērst plašas sabiedrības uzmanību uz pētniecības un inovācijas pasākumiem, kurus finansē caur programmu "Apvārsnis 2020", jo īpaši norādot Savienības līmeņa rīcības pievienoto vērtību. Šādā veidā tiks vairota sabiedrības izpratne, iesaistīšanās un dalība debatēs. Tāpēc informācijas un komunikācijas pasākumi būs "Apvārsnis 2020" īstenošanas neatņemama sastāvdaļa.

Šie pasākumi būs vērsti arī uz to, lai politikas veidotājus, uzņēmumus, inovatorus un citus pētniekus informētu par pētījumu rezultātiem, tostarp veicinot brīvu piekļuvi.

Mūsu kopējo mērķu izpildei, kuri ir uzmanības centrā stratēģijā "Eiropa 2020" un pamatiniciatīvā "Inovācijas savienība", ir nepieciešama vērienīga politika. Komisija ir pārliecināta, ka tās priekšlikums par programmu "Apvārsnis 2020" un ar to saistītās radikālās pārmaiņas ļaus Savienības budžetam kļūt par svarīgu elementu, veicinot pakāpeniskās pārmaiņas pētniecības un inovācijas jomā, kas Eiropai tik ļoti nepieciešamas. Ir paredzēts, ka programma "Apvārsnis 2020" turpināsies līdz šīs desmitgades beigām. Tās projekti iestiepsies arī nākamajā desmitgadē, un tās finansējuma ietekmei vajadzētu būt jūtamai vēl ilgāk. Tāpēc tā tiešām ir ieguldījums nākotnē.